

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Věry Sýkorové a soudkyň JUDr. Ivany Hesové a JUDr. Aleny Bílkové v právní věci žalobce: **J. H.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zast. JUDr. Martinem Soukupem, Ph.D., advokátem, se sídlem Římská 2575/31a, Praha 2, proti žalovaným: **1/ J. L.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, **2/ Z. Z.**, nar. xxx, se sídlem xxx, xxx, zast. JUDr. Richardem Syslem, advokátem, se sídlem Buzulucká 678/6, Praha 6, **o zaplacení částky 390.000 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 02.02.2017, č. j. 21C 97/2013-325,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované ad 2/ na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 24.587,20 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku a k rukám JUDr. Richarda Sysla, advokáta.
- III. Ve vztahu žalobce a žalovaného ad 1/ nemá žádný z těchto účastníků právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

Obvodní soud pro Prahu 6, dále soud I. stupně, rozsudkem ze dne 02.02.2017, č. j. 21C 97/2013-325, žalobní návrh zamítl, plně úspěšné žalované ad 2/ přiznal na náhradě nákladů řízení 98.712 Kč a rozhodl, že ve vztahu žalobce a žalovaného ad 1/ nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, protože plně úspěšnému žalovanému náklady nevznikly. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal na žalovaných zaplacení částky 390.000 Kč s příslušenstvím na podkladě tvrzení, že jde o dosud nezaplacené nájemné za nájem nebytových prostor č. xxx a č. xxx v budově č. p. xxx, v katastrálním území xxx, obec hl. m. Praha, které žalovaní užívali. Podle žalobce žalovaní dluh co do důvodu i výše uznali dne 31.07.2012. Žalovaní navrhli, aby žaloba byla zamítnuta a na svoji obranu předně namítali neplatnost nájemní smlouvy o nájmu předmětných nebytových prostor ze dne 01.09.2006, neplatnost údajného uznání dluhu ze dne 31.07.2012 a popírali, že by žalobci vůbec něco dlužili.

V průběhu řízení žalobce tvrdil, že po zahájení řízení předmětnou pohledávku postoupil společnosti ODESCO LIMITED, se sídlem na Kypru, a navrhl vstup této společnosti do řízení ve smyslu ust. § 107a občanského soudního řádu, dále jen o. s. ř. Protože žalobce neprokázal, že navrhovaný právní nástupce je právnickou osobou s právní osobností, byl jeho návrh zamítnut usnesením soudu I. stupně ze dne 27.04.2016, č. j. 21C 97/2013-264. Posléze žalobce tvrdil, že (po zahájení řízení) předmětnou pohledávku postoupil společnosti bellum iustum s.r.o., IČO 04578988, se sídlem v Praze, a navrhl vstup této společnosti do řízení namísto sebe. Usnesením soudu I. stupně ze dne 16.08.2016, č. j. 21C 97/2013-281, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze, dále odvolací soud, ze dne 25.10.2016, č. j. 28Co 399/2016-297, byl návrh žalobce zamítnut, protože odvolací soud neshledal podmínky pro vyhovění návrhu a postup žalobce vyhodnotil jako účelový a nepoctivý; rozhodnutí nabylo právní moci dne 11.11.2016 a rozhodnutí odvolacího soudu nebylo napadeno dovoláním. V podrobnostech se odkazuje na odůvodnění zmíněných usnesení.

V souvislosti s postupitelem tvrzeným a postupníkem oznámeným postoupením pohledávky žalovaní navrhli, aby žaloba byla zamítnuta pro nedostatek aktivní legitimace žalobce.

Soud I. stupně na podkladě provedených důkazů vyšel ze skutkových zjištění, která podrobně popsal v odůvodnění rozsudku, a odvolací soud na tato zjištění odkazuje. Po právní stránce práva a povinnosti účastníků z jejich smluvního vztahu a dalších právních úkonů, vzniklé do 31.12.2013, posoudil podle dosavadních právních předpisů účinných do 31.12.2013, tj. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, dále obč. zák., zákona č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor; postoupení pohledávky posoudil podle zákona č. 89/1212 Sb., občanský zákoník, o. z. Dospěl k závěru, že smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 08.08.2016 žalobce (postupitel) postoupil pohledávku ve výši 390.000 Kč, která je předmětem tohoto řízení, společnosti bellum iustum s.r.o. (postupník). Smlouva měla náležitosti podle ust. § 1879 a násl. o. z. a postupník dopisem ze dne 10.08.2016 žalovaným postoupení oznámil, čímž splnil oznamovací povinnost podle § 1882 odst. 1 o. z. Postoupením pohledávky ztratil žalobce ve sporu aktivní legitimaci, tudíž byl jeho žalobní návrh vůči oběma žalovaným zamítnut. K věci samé soud I. stupně ještě dodal, že mezi žalobcem a žalovanou ad 2/ nedošlo k uzavření nájemní smlouvy (předložená nájemní smlouva ze dne 01.09.2006 nebyla smlouvou platnou), ani k uznání dluhu (předložená listina nazvaná „Přehled pohledávek“ ze dne 31.07.2012 nebyla platným uznáním dluhu). Jinak tomu bylo mezi žalobcem a žalovaným ad 1/, který měl za dobu od dubna 2010 do července 2012 zaplatit žalobci 1.080.000 Kč (27x 40.000 Kč)

a bylo prokázáno, že mu zaplatil 810.000 Kč, dále 2x 30.000 Kč a 4x 5.000 Kč. O náhradě nákladů řízení soudu I. stupně rozhodl podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř.

Žalobce rozsudek soudu I. stupně napadl včasným a přípustným odvoláním, v němž uvedl, že soud I. stupně až ve vyhlášení zamítavého rozhodnutí ve věci samé uvedl nedostatek aktivní legitimace žalobce, aniž by dále aktivní legitimaci zkoumal z hlediska ust. § 1886 odst. 1 o. z., a k prokázání této skutečnosti dal žalobci prostor. Souhlas postupníka byl dán, postupník pohledávku samostatně nevymáhal a postupem soudu I. stupně nebylo žalobci umožněno, aby tuto skutečnost prokázal. Dále vytkl soudu I. stupně, že pochybil při hodnocení důkazů, které mu předložila žalovaná ad 2/, neboť dodatek č. 1 k nájemní smlouvě doložila jen fotografií z mobilu a výpověď nájmu nedoložila vůbec, přesto jí soud I. stupně uvěřil. Tato nedbalost nemůže jít k tíži žalobce, neboť bylo prokázáno, že oba žalovaní předmětné nebytové prostory fakticky užívali a provozovali v nich hostinskou činnost. Navrhl, aby rozhodnutí soudu I. stupně bylo potvrzeno.

Žalovaná ad 2/ se k odvolání písemně vyjádřila a zdůraznila, že jednak žalobce v průběhu řízení pozbyl aktivní legitimaci, jinak by jeho žaloba neobstála ani po věcné stránce, protože svá žalobní tvrzení neprokázal. Navrhla, aby rozsudek soudu I. stupně byl potvrzen, neboť je ve všech výrocích věcně správný.

Žalovaný ad 1/ se při jednání odvolacího soudu připojil k argumentaci žalované ad 2/ a navrhl potvrzení rozsudku.

Odvolací soud věc projednal a přezkoumal odvoláním napadené rozhodnutí podle ust. § 212, § 212a, § 213, § 214 odst. 1 o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

Vady řízení, k nimž odvolací soud u přípustného odvolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 212a odst. 5 o. s. ř.), odvolací soud neshledal.

Soud I. stupně založil zamítavé rozhodnutí o věci samé na právním závěru, že žalobce již není v tomto sporu aktivně legitimován, s čímž žalobce nesouhlasí. Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že žalobce (jako postupitel) a bellum iustum s.r.o. (jako postupník), uzavřeli dne 08.08.2016 smlouvou o postoupení předmětné pohledávky a postupitel dopisem ze dne 10.08.2016 oznámil postoupení pohledávky oběma žalovaným. Popsané skutkové okolnosti byly prokázány a nejsou mezi účastníky sporné.

Podle ust. § 3028 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti. Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Protože k žalobcem tvrzenému postoupení pohledávky došlo smlouvou ze dne 08.08.2016, je třeba postoupení pohledávky posoudit po právní stránce podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále o. z.

Podle ust. 1879 o. z. věřitel může celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jako postupitel i bez souhlasu dlužníka jiné osobě (postupníkovi).

Podle ust. § 1880 o. z. postoupením pohledávky nabývá postupník také její příslušenství a práva s pohledávkou spojená, včetně jejího zajištění (odst. 1). Postupitel vydá postupníkovi potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí (odst. 2).

Věřitel, který smlouvou podle ust. § 1879 o. z. postoupil svou pohledávku jinému (postupníkovi) a toto postoupení pohledávky oznámil dlužníkovi nebo bylo postupníkem dlužníkovi prokázáno, ztrácí oprávnění vymáhat pohledávku na dlužníkovi. Od tohoto okamžiku je dlužník povinen plnit postupníkovi namísto dosavadnímu věřiteli (tj. postupiteli). Výjimku z popsaného pravidla občanský zákoník připustil v ust. 1886 o. z. za splnění tam uvedených předpokladů [obdobně tomu bylo podle občanského zákoníku účinného do 31.12.2013, srov. ust. § 530 odst. 1. obč. zák., tudíž lze vzít v úvahu judikaturu Nejvyššího soudu ve věci výkladu a aplikace zmíněného ustanovení, např. rozsudky jmenovaného soudu ze dne 31.08.2004, sp. zn. 32Odo 635/2003, ze dne 27.01.2009, sp. zn. 25Cdo 2193/2006].

Podle ust. § 1886 o. z. na žádost postupníka může postupitel vymáhat postoupenou pohledávku svým jménem na účet postupníka; bylo-li postoupení pohledávky dlužníkovi již oznámeno nebo prokázáno, může postupitel pohledávku vymáhat, pokud prokáže souhlas postupníka a pokud postupník pohledávku sám nevymáhá (odst. 1). Vymáhá-li postupitel pohledávku, může dlužník namítat proti ní své vzájemné pohledávky, jež má vůči postupiteli, nikoliv však pohledávky, jež má vůči postupníkovi (odst. 2).

Podle citovaného ust. § 1886 o. z. má postupiteli možnost na žádost postupníka vymáhat postoupenou pohledávku, popř. ji vymáhat i nadále, a to za současného splnění těchto podmínek: (i) prokáže souhlas postupníka s tím, aby pohledávku vymáhal, a (ii) postupník pohledávku sám na dlužníkovi nevymáhá. Jde v podstatě o zvláštní případ nepřímého zastoupení, při němž postupitel vymáhá pohledávku svým jménem a je oprávněn podat žalobu, v níž požaduje, aby dlužník plnil přímo jemu, a je oprávněn plnění od dlužníka přijmout; po přijetí plnění od dlužníka je povinen veškeré takto získané užitky předat postupníkovi, není-li ujednáno jinak. Jedná se o dva rozdílné závazkové vztahy, s odlišnými stranami i obsahem práv a povinností: vztah postupitele a postupníka a vztah postupitele a dlužníka (srov. již zmíněné rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31.08.2004, sp. zn. 32Odo 635/2003, ze dne 27.01.2009, sp. zn. 25Cdo 2193/2006).

V této právní věci žalobce v řízení před soudem I. stupně netvrdil a neprokazoval, že by měl od postupníka souhlas k tomu, aby pohledávku nadále na dlužnících (žalovaných) vymáhal, tudíž je zcela správný závěr soudu I. stupně, že žalobce v době vyhlášení rozsudku (ust. § 154 odst. 1 o. s. ř.) již nebyl podle hmotného práva nositelem tvrzeného práva (pohledávky), jinak řečeno nebyl a není v tomto sporu aktivně legitimován. Nebyl-li naplněn první z výše uvedených předpokladů, pak již nebylo třeba se zabývat otázkou, zda postupník pohledávku sám na žalovaných vymáhá.

Zcela lichá je námitka žalobce, že mu soud I. stupně nedal prostor pro uplatnění a prokázání rozhodných skutečností. Především žalobce měl možnost rozhodné skutečnosti soudu I. stupně sdělit písemně kdykoliv před posledním jednáním ve věci a pak měl samozřejmě možnost takové skutečnosti přednést včetně důkazních návrhů při jednání dne 02.02.2017, jemuž byl přítomen, byl dokonce vyslechnut a před koncem jednání se mu dostalo poučení podle ust. § 119a o. s. ř. Podle stávající zákonné úpravy je tzv. sporné řízení (kterým spor účastníků nepochybně je) ovládáno zásadou projednací,

kteřá znamená přenesení odpovědnosti za výsledek řízení na samotné účastníky. Je tedy zásadně věcí účastníků řízení, aby uvedli skutková tvrzení a k prokázání těchto tvrzení, aby označili potřebné důkazy.

Důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.10.1997, sp. zn. 2Cdon 257/97).

Tvrdil-li žalobce poprvé až v odvolání, že „souhlas postupníka byl dán, postupník pohledávku samostatně nevymáhal“, pak k tomuto tvrzení odvolací soud nemohl přihlížet. Žalobce zmíněné nové skutečnosti v řízení před soudem I. stupně neuplatil, nejde o skutečnosti vyjmenované v ust. § 205a odst. 1 o. s. ř. a v projednávané věci nejde o řízení, jež by bylo možno zahájit i bez návrhu, ani o některé z řízení vyjmenovaných v ust. § 120 odst. 2 o. s. ř.

Právní závěr soud I. stupně, na němž je založeno zamítavé rozhodnutí o věci samé, je zcela správný a odvolací soud se již nezabýval odvolacími námitkami směřujícími proti tomu, jak soud I. stupně hodnotil důkazy, jimiž žalobce prokazoval a žalovaná ad 2/ popírala existenci uplatněného nároku na zaplacení žalované částky.

Soud I. stupně rovněž zcela správně rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky.

Odvolací soud odvoláním napadený rozsudek potvrdil podle ust. § 219 o. s. ř., neboť je ve všech výrocích věcně správný.

O náhradě nákladů odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle ust. § 224 odst. 1 ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalovaná ad 2/ měla v této fázi řízení plný úspěch, proto má právo na náhradu nákladů potřebných k účelnému bránění práva proti žalobci, který úspěch neměl. Náklady na zastoupení advokátem je třeba vyčíslit podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále jen AT, takto: odměna advokáta 19.720 Kč (2x 9.860 Kč) za dva úkony právní služby (písemné vyjádření k odvolání žalobce, účast na jednání odvolacího soudu) podle ust. §§ 6, 7, 8 odst. 1, 11 odst. 1 písm. k/, g/ AT, paušální náhrada hotových výdajů 600 Kč (2x 300 Kč) podle ust. § 13 odst. 3 AT, daň z přidané hodnoty ve výši 21 %, tj. 4.267,20 Kč, celkem 24.587,20 Kč. Lhůta a místo plnění byly stanoveny podle ust. § 160 odst. 1 a § 149 odst. 1 o. s. ř. Ve vztahu žalobce a žalovaného ad 1/ nemá žádný z těchto účastníků právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, neboť plně úspěšnému žalovanému náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím soudu I. stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně,

anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

V Praze dne 20. září 2017

JUDr. Věra Sýkorová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Schmidtová